

EUHARISTIJSKO PISMO

1. Znam, predragi brate¹, da većina biskupa što po Božjoj dobroti predstoje Gospodnjim crkvama na cijelome svijetu opslužuju zakon evanđeoske istine i Gospodnje predaje. Ne odstupa zbog ljudske i nove uredbe od onoga što je Krist učitelj i naredio i činio. Ipak neki ili iz neznanja ili bezazleno, kada posvećuju Gospodnji kalež i dijele narodu, ne čine što je učinio i učio Isus Krist, naš Gospodin i Bog, ustanovitelj i poučavatelj te žrtve. Smatrah, stoga, i pobožnim i nužnim o tome vam sročiti pismo. Tako će se onaj koji se još nalazi u toj zabludi, uočivši svjetlost istine, vratiti izvoru i početku Gospodnje predaje. I ne misli, premili brate, da pišemo svoje i ljudsko ili da to sebi drsko prisvajamo samovoljnim htijenjem. Svoju malenkost uvijek zauzdavamo skromnom i čednom umjerenošću. Ali kada se nešto zapovijeda po Božjem nadahnuću i naređenju, nužno je da vjerni sluga sluša Gospodara. Kod svih ga ispričava što sebi ništa drzovito ne prisvaja. Prisiljen je da se boji kako će uvrijediti Gospodina ako ne učini što je naloženo.

2. Znaj, dakle, da smo prinukani da kod prinošenja čaše održavamo Gospodnju predaju i da ne činimo drugo nego što je prethodno za nas učinio Gospodin. Stoga se kalež koji se prikazuje na njegovu uspomenu prinosi pomiješan s vinom. Budući, naime, da Krist kaže: „Ja sam prava loza“ (Iv 15,1), Kristova krv, očito, nije voda već vino. Ne može se vidjeti da je u čaši njegova krv kojom smo otkupljeni i oživljeni kada u kaležu nedostaje vino koje očituje Kristovu krv koju naviješta otajstvo i svjedočanstvo svih Pisama.

3. I u *Postanku* (9,20-25) nalazimo u svezi s Nojevim otajstvom da je to isto prethodilo i da je ondje bio nazočan pralik Gospodnje muke — ukoliko je Noa pio vino, oplo se, u svojoj kući obnažio, što je ležao gol i otkritih bedara, što je tu očevu nagost opazio, ali i vani obznanio srednji sin te da su je pokrila druga dva sina, stariji i

¹ U uvodu smo detaljnije govorili o euharistiji: usp. 3,VII — *Euharistija*. — Inače nije lako ustanoviti kada je Ciprijan sastavio ovaj svoj euharistijski tekst. Istraživači govore o vremenu koje neposredno predhodi Decijevom progonstvu III g. 253-254. Usp. J. BAER, *Cyprian*, II, BKV, 60. München, 1928, 254-255.

mlađi. Ostalo nije nužno pripovijedati. Dovoljno je samo to shvatiti da Noa, naznačujući lik buduće istine, nije pio vodu već vino i tako izrazio sliku Gospodnje muke.

4. Također vidimo da je u svećeniku Melhizedeku dat pralik otajstva Gospodnje žrtve. Božansko Pismo svjedoči i kaže: „I Melhizedek, salemski kralj, prikaza kruh i vino“ (*Post 14,18*). Bijaše, naime, svećenik višnjega Boga i blagoslovi Abrahama. Da je pak Melhizedek u sebi nosio Kristov pralik, u *Psalmima* obznanjuje Duh Sveti govoreći Sinu na Očeva usta: „Prije te danice rodih. Ti si svećenik navijeke po redu Melhizedekovu“ (*Ps 109,3-4*).

Taj je red, dašto, red koji potječe od spomenute žrtve. Dolazi otuda što je Melhizedek bio svećenik vrhovnoga Boga, prikazao kruh i vino i Abrahama blagoslovio. Jer tko je više svećenik višnjega Boga nego Gospodin naš Isus Krista koji je Bogu Ocu prinio žrtvu? Prikazao je ono isto što i Melhizedek, to jest kruh i vino — svoje tijelo i krv.

I onaj blagoslov što prethodi u svezi s Abrahamom, pripadaše našem narodu. Ako je, naime, Abraham vjerovao Bogu pa mu to bi uračunato u pravednost, tko god vjeruje Bogu i živi od vjere, jamačno je pravedan. Već ranije bi blagoslovljen i opravdan u vjernome Abrahamu. To dokazuje blaženi apostol Pavao. Veli: „Povjerova Abraham Bogu i bi mu ubrojeno u pravednost“ (*Gal 3,6.7*).

Uviđate, dakle, da su Abrahamovi sinovi koji su od vjere. Pismo, predviđajući da Bog narode opravdava po vjeri, nagovijestilo je Abrahamu da će se u njemu blagosloviti svi narodi (*Post 12,3*).

Oni, prema tome, koji su iz vjere, blagoslovljeni su s vjernim Abrahamom. Stoga čitamo u evanđelju da se Abrahamovi sinovi podižu od kamenja, to jest, da se skupljaju od pogana (*Mt 3,9*). I Gospodin, pošto pohvali Zaheja, odgovori i kaza: „Danas se zbilo spasenje ovoj kući jer je i ovaj Abrahamov sin“ (*Lk 19,9*).

Da se, dakle, u *Postanku* blagoslov u odnosu na Abrahama može pravo slaviti, prije toga prethodi slika žrtve. Sastoji se od kruha i vina. Tu je zbilju dovršio i ispunio Gospodin. Pokazao je kruh i čašu pomiješanu s vinom. On koji je punina, ispunio je istinu slike što prehodi.

5. Ali Duh Sveti i preko Salomona unaprijed pretkazuje pralik Gospodnje žrtve. Spominje prinesenu žrtvu, kruh, vino, ali i oltar i

apostole. Kaže: „Mudrost je sazidala kuću i poduprla sedam stupova. Poklala je svoje klanice, u bačvi umiješala svoje vino i spremila svoj stol. Poslala je svoje slugu. Uzvišenim proglasom zove na piće. Govori: tko je neiskus, neka se svrati do mene. A nerazumnima veli: dođite i jedite od moga kruha i pijte vino koje vam umiješah“. (*Izr 9,1-5*). Kaza: „Umiješano vino“. To znači da proročkim glasom najavljuje Gospodnju čašu pomiješane vode i vina. Tako postaje očitim da se kod Gospodinove muke zbilo što je ranije bilo prorečeno.

6. To isto očituje i Judin blagoslov. I tu se izražava Kristov lik time što su Judu morali veličati i štovati njegova braća, što je imao rukama, kojima je strpljivo podnio križ i pobijedio smrt, zdrobiti kičme neprijatelja koji uzmiču i bježe, što je lav iz Judina plemena i spavajući leži u mucu i ustaje i jer je nada narodâ. Tome božansko Pismo dodaje slijedeće: „U vinu će oprati svoju haljinu i u krvi vinskoga grozda svoj ogrtač“ (*Post 49,8-12*). Kada se pak veli „krv od grozda“ što se drugo misli nego da vino u kaležu naznačuje Gospodnju krv?

7. Duh Sveti i u Izaiji isto svjedoči o Gospodnjoj mucu. Govori: „Zašto su ružičaste tvoje haljine i tvoje odijelo kao od gaženja puna i gnječena tijeska“ (*Iz 63,2*)? Zar voda može odjeću učiniti ružičastom? Da li se u tijesku nogama gazi voda ili tijeskom izažimlje? Stoga se, očito, napominje vino da se po vinu shvati Gospodnja krv. Po proročkim se nagovještajima unaprijed najavljuje što se naknadno očituje u euharistijskome kaležu. Navodi se gaženje i gnječenje tijeska. Kao što, naime, ne bi moglo doći od pića vina ako se prethodno grozd ne zgazi i zgnječi, tako ni mi ne bismo mogli piti Kristovu krv da Krist nije ranije bio pogažen i pritiješnjen i pio čašu koju vjernicima pruža piti.

8. Koliko god se pak puta u Svetim pismima spomene samo voda, govor je o krštenju. To vidimo naznačeno u Izaiji. Veli: „Ranijeg se ne sjećajte i ne mislite o predašnjem. Jer, evo, tvorim novo što sada nastaje. Spoznat ćete da u pustinji pravim put. U suhom će kraju potoci napajati moj odabrani narod, moj puk koji stekoh da pripovijeda moju silu“ (*Iz 43,18-21*).

Bog je tu preko proroka unaprijed navijestio da će kod narodâ na mjestima što ranije bijahu bezvodna kasnije teći rijeke i poiti Božji odabrani narod — to jest one koji po krsnome rođenju postaju Božji sinovi.

Isto se tako još jednom proriče i unaprijed veli da će Židovi ako ožedne i Krista zatraže kod nas piti, to jest, da će steći krsnu milost. Kaže: „Ako kroz pustinju ožedne, dovest će im vodu. Proizvest će im je iz stijene. Litica će puknuti. Voda će poteći i moj će narod piti“ (Iz 48,21).

To se obistinjuje u evanđelju kada Krist koji je „stijena“ (1 Kor 10,4) za vrijeme muke rastvara „ubod koplja“ (Iv 19,34). Krist napominje što je ranije prorok pretkazao te izjavljuje i kaže: „Ako je tko žedan, neka dođe i pije. Tko vjeruje u me potoci će — kako veli Pismo — žive vode poteći iz njegove utrobe“ (Iv 7,38).

Pismo, uz to, kako bi bilo očevidnije da Gospodin ondje ne govori o kaležu već krštenju dodaje: „To pak kaza o Duhu koga su imali primiti oni što su u nj vjerovali (Iv 7,39). Duh se pak prima po krštenju. Oni koji se tako krste i dobiju Duha Svetoga, pristupaju piću Gospodnjega kaleža.

Ali neka nikoga ne zbuni što božansko Pismo, kada govori o krštenju, kaže da žednimo i da pijemo jer i Gospodin u evanđelju veli: „Blaženi koji su žedni i gladni pravednosti“ (Mt 5,6). Što se, naime, nezasitnom i žednom željom prima, punije se i obilnije crpe. Tako na drugome mjestu Gospodin govori ženi Samaritanki: „Svatko tko bude pio od ove vode, iznova će ožednjeti. Tko pak bude pio od vode koje ću ja dati, neće ožednjeti zauvijek“ (Iv 4,13-14). Tu je riječ o krštenju spasonosne vode. Krst se, dakako, jednom prima i više ne ponavlja. Gospodnja se pak čaša u Crkvi uvijek i žedni i pije.

9. Nisu, predragi brate, potrebiti mnogi dokazi da dokažemo da se nazivom vode uvijek naznačivalo krštenje i da tako moramo shvatiti i mi. Gospodin je, dolazeći, očitovao istinu krštenja i kaleža. On je naredio da se vjernicima u krštenju dade ona vjerna voda, voda vječnoga života. Primjerom je pak svoga učenja naučio da se kalež miješa spojem vina i vode. Uzeo je dan prije svoje muke čašu, blagoslovio je i dao svojim učenicima govoreći: „Pijte iz ovoga svi. To je, naime, krv saveza koja se proljeva za mnoge za oproštenje grijehâ“. Kažem vam: neću odsele piti od ovoga lozina stvorenja do onoga dana kada budem pio novo u kraljevstvu svoga Oca“ (Mt 26,28-29).

Tu vidimo da je čaša koju je Gospodin prikazao bila pomiješana i da je za vino rekao da je krv. Stoga je očito da se ne prinosi Kristova krv ako u kaležu nedostaje vino. Ni Gospodnja se žrtva ne slavi zakonitim posvećenjem ako naše prikazanje i žrtva ne odgo-

varaju muci. Ali kako ćemo s Kristom piti u Očevu kraljevstvu novo vino od stvorenja loze ako u žrtvi Boga Oca i Krista ne prinosimo vino niti euharistijsku čašu miješamo po Gospodnjoj predaji?

10. I blaženi apostol Pavao, od Gospodina izabran i poslan te postavljen za propovjednika evanđeoske istine, to isto donosi u svome pismu i kaže: „Gospodin Isus one noći kada je predan, uze kruh i zahvali i razlomi i reče: ovo je moje tijelo koje je za vas. To činite na moju uspomenu. Na isti način uze i kalež, pošto se večeralo, i kaza: ova je čaša novi savez u mojoj krvi. To činite kad kod budete pili na moju uspomenu. Svaki, naime, put kad budete jeli ovaj kruh i pili kalež, naviještate Gospodnju smrt dok ne dođe“ (1 Kor 11,23-26).

Gospodin, prema tome, naređuje, a to isto potvrđuje i predaje njegov Apostol da kad god pijemo, činimo na Gospodnji spomen što je i Gospodin učinio. Zato držimo da ne opslužujemo što je naređeno ako ne činimo što je i Gospodin učinio. Ne odstupajmo od Gospodnjega naređenja već na isti način miješajmo čašu!

Od evanđeoskih se propisa nikako ne smije uzmicati. Učenici moraju opsluživati i vršiti što je Učitelj učio i učinio. To blaženi Apostol postojanije i snažnije uči na drugome mjestu. Kaže: „Čudim se što se tako brzo drugome evanđelju odvrćate od onoga koji vas poziva na milost. Toga drugog zbilja ni nema. Ima samo nekih koji vas zbunjuju i žele izvrnuti Kristovo evanđelje. Ali sve kad bismo mi ili anđeo s neba navijestio evanđelje mimo onoga koje vam navijestismo, neka je proklet. Kao što ranije rekosmo i sada iznova kažem: ako vam tko navijesti mimo onoga što primiste, bio proklet“ (Gal 1,6-9).

11. Niti, dakle, sami Apostol niti anđeo nebeski ne može drukčije naviještavati ili učiti nego što je jednom učio Krist i nego su navijestili njegovi apostoli. Stoga se dosta čudim otkuda se to protiv evanđeoske i apostolske odredbe uvriježilo da se u stanovitim krajevima voda prikazuje u Gospodnjem kaležu, a ona sama ne može izraziti Kristovu krv. Duh Sveti ni u *Psalma* ne prešućuje otajstvo te zbilje. Spominje Gospodnju čašu i kaže: „Čaša je tvoja što opija nadasve presajna“ (Ps 22,5). Kalež pak koji napija pomiješan je s vinom. Voda, naime, ne može nikoga opiti. A euharistijski kalež tako napija kao što se Noa u *Postanku* pijuću vino opio (Post 9,21). Ali opitost Gospodnje čaše i krvi nije onakva kakva je pijanost svjetovnoga vina. Duh je Sveti rekao u *Psalmu*: „Čaša je tvoja opojna“ (Ps 22,5), ali i dodao: „Kudikamo je najbolja“ (Ps 22,5).

Gospodnji, naime, kalež tako opija da čini trijeznim i pameti uzdiže k duhovnoj mudrosti. Svakoga od ovoga stvorenog mrtvila vraća Božjemu razumijevanju. I kao što ovo obično vino uništava pamet, dušu razveseljuje i tjera svaku tugu, tako se plćem Gospodnje krvi i spasonosnom čašom udaljuje sjećanje „staroga čovjeka“ (Rim 6,6). Zaboravlja se ranije svjetovno življenje. Turobnu i žalosnu grud koju su ranije tištali zagušljivi grijesi rasterećuje veselje božanskoga oprostjenja. To pak može tek onda razdragati onoga tko pije u „Gospodnjoj crkvi“ (Dj 20,28) ako ono što pije posjeduje Gospodnju istinu.

12. Ali kako je opako i protuslovno da mi, kada je Gospodin od vode načinio na „svadbi“ (Iv 2,7) vino — od vina činimo vodu. Ipak nas otajstvo one zbilje radije mora potaknuti i poučiti da kod Gospodnjih žrtava prikazujemo vino. Kod Židova, naime, nedostaje duhovna milost. Zato nije bilo vina. Vinograd je pak Gospoda nebeskih vojska kuća Izraelova (usp. Iz 5,7).

Međutim, Krist uči i pokazuje da je puk pogana nasljednik i da mi zbog zasluge vjere naknadno zauzimamo mjesto koje izgubiše Židovi. Stoga od vode tvori vino. To znači da pokazuje kako se na zaruke Krista i Crkve, pošto Židovi odstupiše, sliježe i skuplja poganski narod.

Sveto pismo izjavljuje u *Otkrivenju* da vode označuju narode. Kaže: „Vode koje si vidio i na kojima sjedi ona bludnica Jesu puci i mnoštva i poganski narodi i jezici“ (Otk 17,15). Mi smo pak nazreli da to sadrži i otajstvo čaše.

13. Nas je sve nosio Krist koji je nosio i naše grijehe. Stoga vidimo da se pod vodom podrazumijeva narod, a u vinu očituje Kristova krv. Kada se pak u kaležu s vinom miješa voda, s Kristom se sjedinjuje puk. Vjernički se narod povezuje i ujedinjuje s onim u koga vjerovali. To se sjedinjenje i miješanje vode i vina tako miješa u euharistijskome kaležu da se to pomiješanje ne da međusobno rastaviti. Stoga Crkvu, to jest narod koji tvori Crkvu i koji vjerno i čvrsto ostaje uz ono u što je povjrovaio nikakva zbilja ne može odvojiti od Krista. Uvijek pristanja i ostaje u neraskidljivoj ljubavi.

Prema tome, kada se posvećuje Gospodnja čaša, ne može se prikazati samo voda kao ni samo vino. Jer ako tko prinese samo vino, bez nas počinje biti Kristova krv. Ako li je isključivo voda, počinje biti narod bez Krista. Kada se pak jedno s drugim pomiješa

i međusobno sjedini pomiješanim sjedinjenjem, obistinjuje se duhovno i nebesko otajstvo.

Tako, odista, Gospodnji kalež nije ni samo voda ni samo vino već se jedno i drugo međusobno miješa. Isto tako ni Gospodnje tijelo ne može biti jedino brašno ili samo voda. Oboje se sjedinjuje i spaja. Kruh se skrutnjuje uskim sjedinjenjem jednoga sastojka. Stoga se istim otajstvom pokazuje naš sjedinjeni narod. Jer kao što mnoga zrna zajedno skupljena i skupa samljevena i uzajamno pomiješana sačinjavaju jedan kruh, tako znamo da je i u Kristu koji je nebeski kruh jedno tijelo kome je pripojen i sjedinjen i naš broj.

14. Nije, dakle, predragi brate, na mjestu što tkogod drži da se mora slijediti navika pojedinaca ako su neki u prošlosti smatrali da u Gospodnjemu kaležu treba prikazati jedino vodu. Valja, naime, ispitati za kim se oni povedoše. Jer ako u žrtvi koju je Krist prinio treba slijediti isključivo Krista, nužno je, očito, da ono moramo poslušati i vršiti što je Krist učinio i zapovjedio da se čini. Sam u evanđelju kaže: „Ako budete činili što vam naređujem, više vas ne zovem slugama nego prijateljima“ (Iv 15,14-15). Da pak moramo samo Krista slušati, i Otac s neba svjedoči govoreći: „Ovo je moj najdraži Sin. U njemu uživah. Njega slušajte“ (Mt 17,5).

Prema tome, ako treba jedino Krista slušati, ne valja paziti na to što je tko prije nas držao da se mora činiti već što je kao prvi učinio Krist koji je prije svih. Ne smijemo, naime, slijediti ljudski običaj nego Božju istinu. Bog govori po Izaiji proroku i kaže: „Štuju me bez osnove. Uče ljudske naredbe i nauke“ (Iz 29,13). Isto opet Gospodin u evanđelju ponavlja kada kaže: „Odbacujete Gospodnju naredbu da uspostavite vlastitu predaju“ (Mk 7,13). Ali i na drugome mjestu tvrdi i veli: „Tko dokine jednu od tih najmanjih zapovijedi i tako nauči ljude, najmanjim će se zvati u kraljevstvu Božjemu“ (Mt 5,19).

Prema tome, nije dopušteno dokinuti ni najmanje Gospodnje naređenje. Koliko li je onda još manje dopušteno prekršiti tako veliku zapovijed koja pripada na samo otajstvo Gospodnje muke i naše otkupljenje ili je ljudskim predanjem mijenjati u nešto drugo nego je božanski ustanovljeno? Krist Isus, naš Gospodin i Bog, vrhovni je svećenik. Sama je sebe prikazao za žrtvu Ocu i zapovjedio da se to vrši na njegov spomen. Stoga Krista istinski zamjenjuje onaj svećenik² koji slijedi što je Krist učinio. Tada Bogu Ocu

² Mjesto navodi *Lumen gentium*, 12-22.

u Crkvi prikazuje pravu i punu žrtvu ako onako prinosi kako vidi da je žrtvovao sami Krist.

15. Ruši se, uostalom, svaka stega vjere i istine ako se vjerno ne opslužuje što se duhovno naređuje i ako se tko kod jutarnjih žrtava boji da će po dahu vina odisati Kristovu krv. Tako se, dakle, bratstvo počinje u progonstvima uzdržavati od Kristove muke dok se u prinosima uči stidjeti njegove prolite krvi. Međutim, Gospodin u evanđelju kaže: „Tko se mene bude sramio, i njega će se stidjeti Sin čovječiji“ (Mk 8,38). I Apostol veli: „Kada bih se sviđao ljudima, ne bih bio Kristov sluga“ (Gal 1,10). Kako pak možemo zbog Krista proliti krv, a stidimo se piti Kristovu krv!?

16. Zar netko samoga sebe vara onom mišlju da, iako se jutrom, tobože, samo voda prikazuje, ipak kada dolazimo na večeru, prinosimo pomiješani kalež. Ali dok večeravamo, ne možemo na svoju gozbu sazvati svoj narod da uz nazočnost svekolikoga bratstva proslavimo istinu otajstva. Gospodin, međutim, nije pomiješani kalež prikazao ujutro već „poslije večere“ (Lk 22,20). Zar, dakle, euharistiju moramo slaviti nakon večere da bismo tako kod euharistijskoga slavlja prikazali pomiješani kalež? Trebalo je da Krist prinese pri kraju dana da sami sat žrtve pokaže zalaz i večer svijeta. Tako piše u *Izlsasku*: „I pogubit će ga svekoliki puk zajednice sinova Izraelovih“ (Izl 12,6). Ponovno je u *Psalmima*: „Uzdizanje je mojih ruku večernja žrtva“ (Ps 140,2). Mi pak ujutro slavimo Gospodnje uskrsnuće.³

17. U svim žrtvama obnavljamo uspomenu na Gospodinovu muku jer je i Gospodnja muka žrtva koju prinosimo. Stoga ne smijemo ništa drugo činiti nego je on činio. Pismo, naime, kaže da svaki put kada čašu prikazujemo kao sjećanje na Gospodina i njegovu muku ono činimo za što je očito da je i Gospodin učinio (usp. 1 Kor 11,26).

Pređragi brate, ako netko od naših prethodnika ili iz neznanja ili naprosto nije ono opsluživao i vršio o čemu nas je Gospodin svojim primjerom i podukom naučio može se njegovu neznanju po Gospodnjoj dobrohotnosti udijeliti oprostjenje. Nama se pak ne može oprostiti jer nas je Gospodin sada upozorio i poučio da u skladu s onim što je on prikazao prinosimo Gospodnji kalež pomiješan s vinom. O tome šaljem pismo svojim drugovima da se svu-

³ Uloimak je dijelom nejasan. Na nj smo u nekoliko navrata svratili pozornost. Vidi u uvodu 3, VII ili kad je riječ o Plinijevu svjedočanstvu.

da opslužuje evanđeoski zakon i Gospodnja predaja te ne odstupa od onoga što je Krist i učio i učinio.

18. To nadalje prezirati i u ranijoj zabludi ustrajati što znači doli zapasti u prijekor Gospoda koji dovikuje i kaže: „Zašto ostavljaš moje naredbe i na svoja usta stavljaš moj savez? Ti si mrzio stegu i odbacio moje govore. Kada si vidio tata, s njime si se družio i svoj si udio stavljaš među preljubnike“ (Ps 49,16-18). Napustiti Gospodnje propise i savez i ne činiti isto što je Gospodin učinio — što je drugo nego odbaciti njegove govore i Gospodnju stegu prezreti te počiniti duhovne krađe i preljube, a ne zemaljske? Kada tko iz evanđeoske istine krađe riječi i djela našega Gospodina, iskrivljuje i preljubljuje božanske naredbe. Tako piše u Jeremiji: „Što ima, vell, pljeva sa pšenicom? Zato sam ja, evo, kaže Gospodin, protiv prorokâ koji od svoga blišnjega krađu m je riječi i zavode moj narod u svojim lažima i zabludama“ (Jr 23,28-32). Opet govori kod istoga na drugome mjestu: „Činila je preljub s drvetom i kamenom i kod svega se toga nije k meni vratila“ (Jr 3,9-10).

Da ta krađa i preljub i na nas ne padne, moramo se brižljivo i bojažljivo čuvati i vjerno paziti. Božji smo i Kristovi svećenici. Stoga ne nalazim koga smo većma dužni slijediti nego Boga i Krista. Sam svom snagom kaže u evanđelju: „Ja sam svjetlo svijeta. Tko me bude slijedio, neće hoditi u tminama nego će imati svjetlo života“ (Iv 8,12).

Kako, dakle, ne bismo išli u tami, moramo slijediti Krista i vršiti njegove naredbe. Šaljući apostole, kaza na drugome mjestu: „Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Prema tome, idite i učite sve uranjajući ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Poučavajte ih da vrše sve što sam vam zapovjedio“ (Mt 28,18-20).

Zato ako želimo ići u Kristovu svjetlu, ne odvajajmo se od njegovih naredaba i zapovijedi. Zahvaljujmo što nas poučava što ubuduće moramo činiti, a oprašta što u prošlosti naprosto pogriješismo. Već nam se njegov dolazak bliži. Stoga blaga i široka dobrota sve više i više svjetlošću istine obasjava naša srca.

19. Dolikuje, dakle, preljubljeni brate, našoj vjeri, strahopoštovanju, samome mjestu i službi našega svećeništva da kod mijenjanja i prinošenja Gospodnjega kaleža čuvamo istinu Gospodnje predaje. Ono što je, čini se, kod nekih ranije bilo pogrešno, valja — po Gospodnjoj opomeni — popraviti. Neka nas, kada stane dolazi-

ti u svojoj slavi i nebeskome veličanstvu, nađe kako držimo što je naložio, opslužujemo što je učio i činimo što je činio.

Želim ti, predragi brate, da si vazda u dobru zdravlju.